

זמנים לשבת קודש

הדלקת הנרות 7.13
 חצות היום והלילה 12.44
 עלות השחר 3.48
 נץ החכה 5.34
 סוף קרי"ש 8.16 - ב' 9.08
 סוף זמן תפילה 10.20
 שקיעת החמה 7.51
 מוצאי שבת"ק 9.06

פרקי אבות פרק ד'

דמותה לתמר

ג'רז"ו קי"ב - שנה ה' - חוקת תשס"ח

י"ל ע"י
התאחדות אברכים
"יואל משה"
ד' סאטמאר

נתייחד ע"י כ"ק מרן רביה"ק זי"ע
 בנשיאות כ"ק מרן רבינו שליט"א
 בעה"ק ירושלים תכנ"א

מגיד תעלומה

ללמדך מדת ענוה

אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול.
 "אשר אין בה מום" אם מחזיק עצמו לצדיק
 שמתקן הכל ואין בו מום, איש כזה בודאי עדיין
 "אשר לא עלה עליו עול" מלכות שמים.

(עבודת ישראל, פ' פרה)

בזכות יעקב

פרה אדומה. אדמה בגימטריא חמשים
 וטמא בגימטריא חמשים. תמימה. מרמז ליעקב
 אבינו ע"ה שנקרא איש תם, תם בגימטריא
 ארבע מאות וארבעים, טהור בגימטריא מאתיים
 ועשרים, תם הוא פעמיים טהור. אשר לא עלה
 עליו עול. כי הפרה באה לטהר ולהחזיר הכל
 לקדושה. להסיר העול.

(מפי יפות)

כמה פרות היו

מצינו שנעשו תשע פרות אדומות משנצטוו
 במצוה זו עד שחריב הבית בשניה, ראשונה עשה
 משה, שניה עשה עזרא, ושמועון הצדיק ויוחנן
 כהן גדול עשו שתיים שתיים, ושביעית שרף
 אליהו עיניו, ושמינית שרף חנמאל המצרי,
 ותשיעית שרף ישמעאל בן פאבי, עשירית עתיד
 לשרוף מלך המשיח במהרה בימינו.

(רבינו בחיי בשם המדרש)

מה ביקשו מבני עשיו

אתה ידעת את כל התלאה. מצינו תלאה
 בלי א', ותלה כל ארץ מצרים, ונותר התלה
 בגימטריא ארבע מאות וארבעים, כנגד גזרת
 ארבע מאות שנה וכנגד ארבעים שנה שהלכו
 במדבר, וראוי היתה תלאה זו גם לבני עשו
 והיות ובני ישראל נטלוה כולה גם הארץ שלהם
 היא, והם מבקשים מבני עשו שיסייעו להם
 שיכנסו מהרה לארץ.

(כלי יקר)

סיבת אריכת גלות אדום

כה אמר אחיך ישראל. וכשסירבו לו ביקש
 שנית, מה ראה משה רבינו ע"ה להכניע את
 עצמו ולבקש ממלך אדום מה שלא נאמר לו
 מפי הגבורה, אלא שאמרו חז"ל שמה שאירע
 לאבות הוא סימן לבנים ולמצרים ירדו אברהם
 ושרה והתפללו על גלות בניהם במצרים ומה
 שעשה לפרעה בשבילם עשה אחר כך בשביל
 בניהם, וגם בבבל היו אברהם ושרה וכן בגלות
 יון בארץ ישראל, אך בארץ אדום לא דרכו
 האבות וביקש משה רבינו ע"ה לעבור דרך ארץ
 אדום ולהתפלל שם על כובד הגלות ואריכותו,
 אך מלך אדום לא נתן לו ולכן נמשך גלות אדום
 יותר מכל הגליות.

(מאור ושמש)

מילי מעלייתא

ע"י אפר הפרה נעשית התורה חק

זאת חוקת התורה. דקדוק המפרשם דהול"ל זאת חוקת הפרה, וי"ל דכבר
 אמרו חז"ל (במדרש י"ט ה) ויקחו אליך, לך אני מגלה טעמה אבל לאחריים
 חוקה, א"כ למושה לבד נתגלה הסוד של פרה אדומה, ומבואר בכתבי
 הארז"ל (שער המצוות פ' שמות כו) ששאלו אותו תלמידיו אם הם מותרין
 להשתמש בקבלה מעשיות, והשיב מאחר שאין יכולים לטהר מטומאות
 מת, מאחר שאין עכשיו אפר פרה, לכן אל תשתמשו בקבלה מעשיות.
 והשתא ניחא דקאמר זאת חוקת התורה ולא קאמר הפרה, דהנה מחמת
 שאין לנו השתא אפר פרה אסור ללמוד קבלה מעשיות, וע"כ נעשה
 התורה חק שאין יכול ללמוד אותה, לכן אמר זאת חוקת התורה, על ידי
 זאת, דהיינו אפר פרה שאין לנו עכשיו, נעשה התורה חק. כסף נבחר

הכל הולך אחר הלבוש

וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב. פרש"י זה עמלק, ושינה לדבר
 בלשון כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם,
 והם אינם כנענים, וראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון
 כנען, אמרו נתפלל סתם, שנאמר אם נתן נתן את העם בידי. וקשה למה
 לא יראו לנפשם פן יתפללו ישראל לתת עמלקים בידם, מפני שמלבושם
 כמלבושי עמלקים, ומדוע לא שינו ג"כ לבושיהם ואז היו בטוחים אשר
 ישראל יתפללו שימסרו כנענים בידם והם אינם כנענים. אלא שאם היו
 משנים לבושיהם כלבושי כנען, היו נתהווה באמת כנענים, כי הכל
 הולך אחר הלבוש, במה שאדם מתלבש כן הוא, והיו יכולים בני ישראל
 להתפלל שימסרו כנענים בידם, ע"כ לא היו משנה את לבושם כדי שלא
 ידעו ישראל מה להתפלל.

מאין באת ולאן אתה הולך

ולקח אזוב וטבל במים איש טהור. אמר בזה הרד"ק (רבי צבי הירש מרימנוב)
 זצ"ל, נקוד קדמא ואולא, על ולקח אזוב, וטעמו של דבר הוא, כי ידוע
 אשר מסגולת האזוב היה ללמוד מדת הכנעה וענוה, כמו אזוב הנמוך
 בעשבים, והנה חז"ל אמרו עצה ללמוד ענוה דע מאין באת ולאן אתה
 הולך (אבות פ"ג מ"א), וזהו הרמז קדמא, ר"ל מאין באת, ואולא, היינו ולאן
 אתה הולך.

שישו ושמחו בשמחת התורה

מעמד סיום מסכת גיטין והתחלת מסכת ביצה
יום המישי פר' בלק תשס"ח

מענינא דיומא

לרגל הסיום בחבורת "סודי התורה":

**גם נוי שלא סיים המסכתא
 מצוה רבה שישמח עם המסיים**

גרסינן בפרק כל כתבי (שבת ק"ח), אמר
 אבבי תיתי לי דכי חזינא צורבא מדרבנן
 דשלים מסכתא, עבידנא יומא טבא לרבנן.
 מכאן נהגו כל ישראל לסיים בשמחה ליתן
 שבת והודיה למקום, ולפרסם אותה שמחה
 שזכה לכה, שעושין סעודה בעת שמסיימין,
 וראה מנסי' תענית (דף כ"ו:) ומביאו נמי
 בריש פרק יש נוחלין (כ"ב ק"א), לא היו ימים
 טובים לישראל כיום הכיפורים וט"ו באב,
 ומסיק בגמ' בשלמא יו"כ יום סליחה
 ומחילה הוא, אלא ט"ו באב מאי טעמא,
 ומפרש כמה טעמים, עד דמטיק לבסוף,
 רבה ורב יוסף דאמרו תרווייהו, יום
 שפוסקים בו מלכרות עצים למערכת וכו',
 ופירושו לפי שפסקו אותו היום להשלים
 מצוה גדולה, היו שמחים ונחשב להם ליום
 טוב, וא"כ השלמת הספר אין לך מצוה
 גדולה מזו, ובפרט היכא שדעתו להתחיל
 אח"כ ספר אחר, וכ"כ לשם הר"ן, שמהא
 שמעינן שמנהג ישראל היא לשמוח ולעשות
 יו"ט בהשלמת המצוה.

ומה דפרק כל כתבי משמע דאפילו
 נוי שלא סיים מסכתא זו מצוה רבה שישמח
 עם המסיים, דהא אבבי א"עג דהוא גופא לא
 סיים, אפ"ה עביד יומא טבא לרבנן, ומשמע
 שהיה נזמין אף אחרים עמו, דהא לא אמר
 עבידנא ליה יומא טבא, אלא לרבנן קאמר.
 ומה שפירש"י לפי שהיה אבבי ראש ישיבה,
 לאו משום דאחר לא היה עושה, אלא דקשה
 לרש"י וכי לא היה בדורו של אבבי שום אחד
 שהיה מהדר ועושה זולתו מאחר שהיא מצוה
 רבה, ע"כ פי' משום שהיה ראש ישיבה והוא
 קודם למצוה זולתו.

והנה פקח עינך וראה, אף שאבבי היה
 אחד מן החולים, ומצומצם ביותר, כדאייתא
 בפרק כמה מדליקין (שבת ל"ג) אבבי חש
 בהדרונקא, אמר רבא ידענא ביה בנחמוני
 דמוספין נפשיה וכו', אפ"ה עביד יומא טבא
 לרבנן מחמת רוב חיבת המצוה, ומשמע נמי
 מהא דאבבי, דאפילו יחיד שסיים מחוייבים
 אחרים לסיים עמו, נהאי עובדא דאבבי, ואין
 לומר דהתם איירי שהצורבא מרבנן סיים עם
 כל המתייבא ככה"ג עביד לי' אבבי סיום
 וכו', ולעיל בסימן ל"ו כתבתי שהיא סעודת
 מצוה ממש, ועיי"ש.

ים של שלמה, סוף פרק מרובה

זאת חקת התורה וכו'. ונ"ל בהקדם מ"ש

הבני יששכר זלה"ה (פאמר הגבלה אות ה) בביאור קושיות הקדמונים, מדוע לא דמהני תשובה רק לבני ישראל ולא לאוה"ע,

והביא בשם הרב לימודי השם, היות שהשי"ת הרבה לישראל תורה ומצוות דקדוקי המצוות ועניניהן לאין שיעור וכו', והנה האדם יציר חומר תכבד עליו משה מלאכת הקדוש, ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, חשובים כאנוסים, משה"כ הגויים, המעט מצוות הניתן להם אם לא ישמרו מזידים הם עיי"ש"ד, ובוה"א ש"ש מה שהקדים הכתוב לומר זאת חקת התורה וגו' דמה דמהני תשובה לישראל הוא רק ע"י התורה, ואח"כ כתיב ויקחו אליך פרה אדומה שהוא לכפר על חטא העגל כדברי ר"מ הדרשן והוה שמהני תשובה הוא דווקא על ידי זאת חוקת "התורה".

(דברי יואל)

ויקחו אליך פרה אדומה. איתא במדרש (הובא בישמה משה) זה שאמר הכתוב (ישעיה מ, ז') כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהוה נחשבו לו. וצריך ביאור. ויתבאר על פי מה שהביא בתבצלת השרון (בהקדמה) ממשמה דהגה"ק השר שלום מבעלזא ז"ע ששאל אותו בנו הגה"ק מהר"י ז"ע בימי

לידתו, על מה שאנו אומרים בכל יום אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא, ולכאורה מי אומר זאת, אם הגוף, הכי יש כח ודעת בחומר עכור להלל ולשבח ליוצרו, ואם הנשמה, הרי מהלשון נשמה שנתת בי מושמע שאין הנשמה אומרת זאת, והשיב לו אביו, כי אם האדם זוכה ללכת בדרכי ה' ולשמור מצוותיו חוקותיו ותורתיו בקדושה ובטהרה, מזדקן הגוף ונהפך לצורה, ויש בו דעת לשבח ולפאר ליוצרו, וכדא"ק. והנה יסוד הדבר הזה חיוני בפרשת פרה אדומה אשר גוף האיש הישראלי שונה מכל עם ביהרן קדושה וטהרה, וכמו שהאריך באור החיים הקדוש בפרשתן לבאר מדוע ישראל מטמאים באוהל ואין אומות העולם מטמאים באוהל, כי לגודל קדושת גופות בני ישראל דבקים בהם במותם כוחות הטומאה לאין קץ, כדוגמת כלי מלאה דבש שמתקבעים לה כל הזבובים והרמשים, מה שאין כן אומות העולם גופם מושלם מהקדושה ולכן אין כל כך התגברות הטומאה במותם, עיי"ש בדבריו. ובוה"א יובן דרשת המדרש, ויקחו אליך פרה אדומה, זה שאמר הכתוב כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהוה נחשבו לו, כי בפרשת פרה אדומה אנו למדים שבני ישראל אינם סוג אחד עם אומות העולם כלל, כי גוף של אדם מישראל מזדקן ומתקדש ונהפך לצורה, ולכן כל הגוים כאין נגדו ואינם חשובים כלל לבטל את בני ישראל מכח רוב.

(ברך משה)

הרה"ק רבי מרדכי מקאזמיר ז"ע

ה' תמוז תרע"ז

הדברים: גלמי ראו עיניך ועל ספרך כולם יכתבו (תהלים קלט, טז), גלמי"ר"ת ג'וי"ם ליבואו לעשות מלחמה, אולם על ספרך כולם יכתבו, אינם פותחים במלחמה אלא אחרי ששואלים מן השמים לצדיקי הדור וכולם יתנו את הסכמתם, וזה הכוונה שכולם יכתבו על ספרך. דברי הרה"ק היו אז בגדר חידה שתומה, ואיש לא ירד לסוף כוונתו, רק כעבור שנה ושבעה שבועות, כשפרצה המלחמה קבלו דבריו הסתומים משמעות ברורה. (גדולת מרדכי עמי ק"ט).

בענין זה מסופר על הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל ז"ע, כי בימיו כתבו פעם בעיתונים שחכמי האוסטראנאמיע הבקיאים בחכמת ובתהליך הכוכבים שיערו שבים ובשעה מוגבל צריך לירד איזה כוכב, אשר יעשה חורבן גדול בחלק ממדינת רוסיא, וגם מטשערנאביל היה בכלל זה, וביום המוגבל נקבצו באו כל בני העיר אנשים נשים וטף לחצר הרה"ק ר' אהרן ז"ע, ולהביהמ"ד, להימלט על נפשם, כשראה זאת הרה"ק שאל לסיבת בואם, השיבו לו מה שאומרים הנ"ל, אז הניח הרה"ק ר' אהרן את ראשו על ידיו על איזה דקות, ואח"כ הגיב ראו רשע ואמר: כתיב (עמוס ג, ז) כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, און מיר האט מען עס נישט מגלה געווען. (ילקוט מאורי אור).

☆☆☆

דרכו בקודש היה לילך בכל יום ו' ע"ש"ק לטבול במקוה לכבוד שב"ק, אבל כמה שנים קודם פטירתו התחיל לנהוג לטבול ביום ה' לכבוד ש"ק. בעת ההיא היה בעיר רק מקוה אחת ויחידה בסוף העיר, וגם אז ביום ה' ח' תמוז שכר עגלה ונסע עם משמשו להמקוה, וביציאתו מן המקוה אמר אל המשמש שלו: אמת אין בין שוין אינגאנצין ריין, מה שלא היה דרכו לומר כן בשום פעם, ואח"כ בעת יציאתו לחוץ צוה לקרות את הבלן מהמקוה ופשוט לו את ידו הקדושה בברכת הפרידה: זיי געזונד, מה שלא היה דרכו לעשות כן.

בבואו לביתו אמר למשמשו שעדיין לא בירך ברכת שהחיינו על קירשן, המשמש לא התמהמה והביא מיד את הפירות לחדר קדשו, ובירך עליהם ברכת שהחיינו וטעם מהפרי, וישב על כסאו שקוע במחשבותיו, פתאום נשמעה קול גניחה מרגונו ונתעלף על כסאו בישיבה, והביאו תיכף ומיד הרופאים היותר גדולים, אבל באו והכירו כי כבר נסתלק ויצא נשמתו הק' בקדושה וטהרה ובמיתת נשיקה.

אחר הטהרה הובילו את גופו הקדוש להלויה, ונתקדרו פתאום השמים בעבים, והתחיל לירד גשם שוטף בשפיכה רבה כמו שנשפך מים ממרזבים רבים, והיה דבר נפלא שלא נראה כזה במדינה ההוא מעולם, והיה כעין המבואר (מועד קטן כה) כי נח נפשיה דרבי אבוהו אחיתו עמידו דקסרי מיא ופרשי"ל שם, מיתו, הורידו דמעות עיי"ש. והוצרכו לננוס עם המטה לאיזה חצר ולהמתין מעט עד שפסק עמוד הגשם השוטף, ואחר הקבורה נהפכו השמים לטהור ונקדרה החמה, אז נראה ברקיע קשת כפול ונורא מאוד - נבנה על קברו ציון ואהל כביהמ"ד, ובכל שנה על היאצ"ט ח' תמוז תאספו שמה מקצוי הארץ אנשים נשים וטף בבקשות שונות, והתפילות שם בקעו וקיעים ממש, וגם בכל עת צרה שלא יהיה, באו שם ממקומות שונות להתפלל, וראו שם ניסים ונפלאות, וכמאמר חז"ל גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אין אפשר משה רבינו ע"ה שדיבר תמיד עם השי"ת פנים בפנים, יקטין עצמו כל כך עד אשר העידה עליו התורה הק' שהיה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה, והלא בוודאי ידע משה רבינו ע"ה בטוב שאין שום אחד מישראל שהשיג למדרגתו. ותידן הרה"ק: אמת הדבר שידע משה רבינו ע"ה בטוב מדרגתו הגדולה, אך עיקר שפלותו היה שחשב שמה שבא למדרגה זאת לא היה מחמת עבודתו, אלא לפי שנתנו לו נשמה גדולה וגבוה מן השמים, ונדענו היה שאם היו נותנים נשמה כזו אפילו להפחות שבפחותים היה משיג יותר ממנו.

וכאשר סיים הרה"ק את דבריו אמר בזה"ל: אבי הק' [המגיד מטריסק] זצוק"ל סיפר לי שהתפלל לפניו ית' שיתן בי נשמות הק' והטהורות, את נשמת אא"ז המגיד מטשערנאביל זצוק"ל, ואת נשמת אא"ז הרה"ק ר' מרדכי מנעשכ"ז זצוק"ל, ונתקבל תפילתו, ונתנו בי אלו הנשמות - וסיים בענוות קדשו - ואעפ"כ מה אני לפני נשמותיהם הק' והטהורים. (פנח רוא - רוא דמאיד).

☆☆☆

סיפר הרה"ג החסיד ר' יוסלי ז"ל האב"ד דק"ק אפאלין, אחר פטירת הרב המגיד הק' אדמו"ר מטריסק זצלה"ה נסע לוולאדאווקא לאדמו"ר ר' מרדכי מקאזמיר זצלה"ה על שב"ק, בליל שב"ק בסעודה ראשונה על השלחן, שמע שאדמו"ר דיבר דברים הנראים כדברי חול, והיה קשה לו הדבר, הלך אחריו ושאל אותו ללמדו רבינו הלא בשבת קודש אינם רשאים לדבר דברי חול, ואצל רב מצינו "רב לא שח שיחות חולין מימיו", ענה לו אדמו"ר מקאזמיר זצ"ל"ה: הנה בכל הדיבורים יש אותיות, ויכולים לצרף מן האותיות של הדיבורים צירופים קדושים, וגם יכולים לכוין יחודים קדושים, והנה יחודים קדושים יכולים לעשות כל הצדיקים, אבל לצרף צירופים קדושים אינו יכול רק צדיק כזה שהורתו ולידתו בקדושה, ועוד מי שיש לו קבלה מאבוא"ק זצלה"ה. (גדולת מרדכי עמי סוד).

☆☆☆

רב חלקו היה בין המלחמות שנתהוה אז בין המלוכות הגדולות במלחמת העולם הראשונה. והיו עובדה כשנה לפני פרוץ המלחמה באו אליו פע"א נכדי הרה"ק ר' יודא לייבוש מאחורב זצוק"ל בשליחותו, ואמר להם הרה"ק אז בין

הרה"ק נולד בשנת ת"ר לאביו המגיד הנורא והקדוש מטריסק בעל מגן אברהם ז"ע, בן הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע. נשא את הרבנית בת הרה"ק רבי אשר (השני) מטסאלין ז"ע, בן הרה"ק הבית אהרן מקארלין זצוק"ל. נשאר איזה זמן סמוך על שלחן חותנו זקינו הרה"ק הבית אהרן ז"ע, אח"כ חזר לגור בעיר טריסק בצל קדושת אביו הק'. כשגדוה מלכות רוסיא הרשעה עליו ועל אחיו הק' הרה"ק ר' מנחם נחום ז"ע שיגלו מעיר טריסק ושיתגרשו מפלך זיטאמיר הסמוכה לגבול פולין, עבר אז לשבת בעיר שפיטיווקא, משם עבר לעיר וולאדאווקא, ושהה שם רבות בשנים. עם פטירת אביו בב' תמוז תרמ"ט, התחיל בהנהגת עדתו הק' בעיר מגוריו וולאדאווקא, באותו עת יצא עליו גזירה חדשה לשלחו למקום שאין ישראל דרים שם, ובחמלת ה' עליו נתודע לו עוד קודם שיצאה הגזירה לפועל, וברח למדינת גאליציע, וישב שם זמן מועט בעיר נאראל, אח"כ עבר בעיר דאמבראווא. אחר רוב ההשתדלות אצל מלכות רוסיא התיירו לו לחזור למדינתו, מתחלה ישב בעיר פאקשווינא לערך ג' שנים, אח"כ קבע מגוריו בעיר קאזמיר שבסביבות לובלין, שעל שמה נתפרסם "הרבי מקאזמיר", בסוף ימיו עבר בעיר קיעלץ ושם נשאר לגור עד הסתלקותו, נסתלק ביום חמישי ח' תמוז תרע"ז, ומנו"כ בקיעלץ. מדברי תורתו הדפיס בן אחותו ותלמידו הרה"ק ר' ניסן יהודה ליב מקיעלץ זצוק"ל את הספר הק' מאמר מרדכי על ספר בראשית ועל מועדים.

☆☆☆

פעם שאל אחד את הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר זצוק"ל,

תורת
יסודי התורה
על ארבעת חלקים חז"ל
מאת הרב יוסף יצחק הכהן קאזמיר
מנוסח י"ד ק"ק ט"ו חולין תרע"ז

מנהיג אברהם יצחק

מקומכם בל יפקד

מכנסיה לשם שמים

יסודי החינוך - יסודי התורה

בו ישמעו הרבנים הגאונים שליט"א

יסודות איתנים

בחינוך בנינו והחוב המוטל על ההורים בחינוך צאצאיהם

דברי חיוק והתעוררות

דבר חיוק שיעורי תורה בחברותנו הק'

ישמעו ותחי נפשכם

מלחמת קודש בין צדיקי הדורות
סביב מלחמותיו של הקיסר נאפוליון

קיצור מפרקים הקודמים

נאפוליון נחל מפלה נחרצת בתוככי ארץ רוסיה, ע"י עצה מחוכמת של מושלי רוסיה, להניס אותו אל תוככי ארצות רוסיה הקפואים מקור ורבים מחיילי נאפוליון נפלו חללים, עד שנאפוליון היה צריך לחזור על עקבותיו ולהימלט על נפשו עוד נשמתו בו.

שבע יפול צדיק וקם

תכסיסו המבריק של נאפוליון, אשר הציל את חייו ואת חייליו ממצבם הנואש, עורר התפעלות עצומה בכל העולם, צדיקי הדור אשר רואים בכל דבר בעולם ענין להוציא דבר מה בעיני עבודת השם מכל המתרחש על פני תבל, מצאו גם בתרחשות זו ענין רוחני לענות בו. וכן היה הרחיק הרבי ר' בונים מפארשיסחא דורש בנידון:

גם כאשר הוקף צבאו מכל עבר וכמעט שלא נפל בשבי האויב, הצליח נאפוליון בכל זאת להימלט על ידי תחבולה ופעולה מצד אחר. מפעלה מחוכמת זו יש לימוד דרך גם בעיני תורה ועבודה.

כאשר האדם נכשל בחטא, חלילה וחס, ושוקע בתהום רבה, שכיכה גדולה סוגרת עליו מכל עבר, עד בלי מצוא שום בית מנוס להימלט, אם אז בל יפול ברוחו ובל יאמר נושא, כי אם יבקש לעצמו עצה ודרך, כיצד לחמוק מידי האויב הרוחני הצר והסוגר עליו, ויפלט לעצמו נתיב חדש, מכיוון אחר, כדי לחמוק ולצאת ממאסרו הרוחני.

זה שאומר הכתוב (דברים ד') "ובקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאתי", מהו הלשון משם, אלא ר"ל הסע עצמך מן המקום בו היך נמצא, משוקע ברשת היצר הרע, ולך לך אל צד אחר, אשר "משם" תיושע, כאשר תבקשו את ה' א"א בעצה זו של "משם", מבטיח לכם הכתוב "ומצאתי"...

מפלה מביאה מפלה

מפלתו הגדולה של נאפוליון ברוסיה, שהותירה אחריה המלחמה האומללה, גררו מפולת אדירה במעמדו של נאפוליון, מבית ומבחוץ.

כפי שניתן להבין מאילוני, לא כל בני העם מתושבי צרפת שמעו רצון היו, מהסתבכות מדינתם במעגל המלחמות ללא סוף, עקב תאוותו הבלתי מרוסנת של קיסרם, לכבוש את כדור הארץ ולמשול על העולם. אלא שעד כה לא החין איש להביע את מורת רוחו מכך, בקול רם. המפלה הנוכחית ומחיר הדמים הנורא שגבתה, התיירו את חרצובות לשונם של אלו אנשי הממשלה ושירי המלחמה הגדולים, אשר ההינו מנתה לפתוח ולהשמיע ברמים דברים נוקבים, נגד הנהגותו ההרסנית של נאפוליון.

הגיעו הדברים, עד כדי השמעות קולות על מרד ובגידה, מצד מי שנחשב עד אז כמשרתיו עושי רצונו הנאמנים ביותר של נאפוליון בצרפת. אבל הבגידה היותר הגדולה הגיע דווקא מצד גנענרעאל

אחד גדול בצבא מדינת צרפת, ו"מאלה" שמו, אשר עמד והכריז בפאריז, ביום י"ז בחשוון תקע"ג, כי נאפוליון עצמו מת במלחמה ברוסיה. הכרזה אשר כמעט וגררה אחריה הפיכה בתוככי צרפת.

ואם מבית כך, מחוץ – על אחת כמה וכמה.

כל העמים ומדינות, אשר כבושים היו תחת יד נאפוליון, מצאו עתה שעת כושר להרים ראש ולנסות להסיר את עול הכיבוש של מדינת צרפת מעל צוואריהם.

בני העם הספרדי, בספרד הכבושה, מרדו בהכובשים חיילי צרפת, ובסיועה של מדינת ענגלאנד, האויב הגדול והבלתי נכנע לנאפוליון, פתחו כנגדם במלחמה. גם מדינת דייטשלאנד מרדה, ומחנות הצבא אשר שגרו מחוסר ברירה לרוסיה, כדי להילחם לצידו של הצבא הגדול של נאפוליון, היפנו עתה עורף והחלו להילחם נגד חיילי צרפת. גם עסטרייך אשר נאלצה להעמיד את חייליה לרשותו של צבא צרפת, מיהרה ליטוש את שדה המלחמה ולהשיב את שריו בצבאותיה לביתם. אפילו חיילי איטליא, אשר הסכימו כבר זה למעלה מחמש עשרה שנה לעול הכיבוש של צרפת באיטליא, החליטו עתה לפרוק את עולו של נאפוליון מעל צוואריהם, וקראו למרוד ולהתנגד נגד הכובשים הזרים.

מיד לאחר שהצליח לחצות את נהר הברזינה ולהימלט בעור שיניו בחזרה לפולין, מיהר נאפוליון לשוב לפאריז, בתקווה להציל את ממשלתו מהפלה מוחלטת. הוא נקט ביד קשה נגד מתנגדיו מבית, ודיכה כל זיק של התקוממות, ופנה מיד לגייס מחדש כספים וחיילים, כדי לדכא את מורדיו מחוץ. לא ארכו הימים, עד ששב נאפוליון לשדה המלחמה, כשהפעם טטושה

לפניו מערכה כוללת, כנגד כל המדינות המורדות.

גיוס היהודים

בין יתר המקורות, שעמדו בפניו לגיוס חיילים חדשים לצבאותיו, מצא הפעם נאפוליון גם את יהודי פולין, אחת ממדינות אשר כבש אשר היתה מן היחידים, אשר לא מרדה בו.

כזכור, הביאה שתדלנותם של עסקני היהודים בפולין בשנת תקס"ח, לדחיית "חוק זכויות שוות" של יהודי מלכות ווארשע, כשאחת המטרות העיקריות המסתתרת מאחורי עצה זו היא, להרוויח את ביטול חובת הגיוס לצבא, אשר כרוכה היתה באי יכולת לשמור על מצוות התורה. עתה, שבה והתחדשה גזירת הגיוס לצבא פולין-צרפת, וזו נפלה על יהודי פולין כרעם ביום בהיר.

היתה זו סיבה מכרעת, אשר גרמה לקרב את דעותיהם של מרבית צדיקי פולין, לדעתם של צדיקי רוסיה, ולאחד אותם בהתנגדות חריפה ביותר לנאפוליון ובפעולה בכוחות רוחניים משותפים להדחתו ולמפלתו הסופית.

במהלך השנים תקע"ג-תקע"ד, חזר נאפוליון להלהיב את המלחמות הקשות, כשהוא לוחם כנגד כל המדינות המורדות בו והצית מחדש את לבבות המלחמה בכל רחבי איירופא. אמנם ניהולה האמיתי של המלחמה וקביעת תוצאותיה, התחוללו במעון קדשם של גדולי ישראל, צדיקי הדור וקדושי.

המלחמה בין כוחות הרוחניים

הרב הקדוש הבעל התניא ז"ע, אשר נודע עד כה כמתנגד היותר גדול נגד נצחונם של נאפוליון ואשר כזכור היה צריך להמלט אל תוך ארצות העמוקים של רוסיה מפני

צבא נאפוליון חלה תוך כדי נדודים אלו בכפר פיאנה וביום כ"ד טבת תקע"ג נתבקש לשיבה של מעלה, אמנם אותה התנגדות הנמרצת היתה כבר עתה נחלתם של רוב צדיקי פולין, אשר ניהלו את המערכה הרוחני ביד רמה וחזקה.

היחיד אשר נותר גם עתה נחוש בדעתו, כי נצחונם של נאפוליון ודיף על אף הכל, היה הרחיק רבי מנחם מענדל מרימנוב ז"ע, אשר סבור היה, כזכור, כי נצחונם של נאפוליון במלחמה זו תלוי "מלחמת גוג ומגוג" (עיי' יחזקאל ל"ח) ולקרב את גאולת ישראל השלמה.

בין צדיקי פולין אשר התנגדו לכך, בלט כרב פעלים, הרחיק רבי נפתלי מראפשיץ ז"ע, אשר לא חסך בפעולות כדי להניא את רבו הרחיק מרימנוב, מכוונתו לקרב את הגאולה באמצעות נצחונם של נאפוליון. הוא אף היה זה אשר החין להביע בדיעה ברורה, את חרדתם של שאר צדיקי הדור, מפני הדברים הכבדים שהדבר עלול לגרום.

ובאחד הימים קרא הרחיק מראפשיץ, מנחת לבו, לפני רבו הקי מרימנוב - "הלא רואה אנכי כי אם ינצח נאפוליון במלחמה, ירבו חליליה וחס, חללי ישראל מאוד מאוד, במידה איומה".

אך הרחיק מרימנוב לא נרתע, והמשיך בשיטתו, כי על אף הכל אין להחמיץ את ההזדמנות לקירוב הגאולה, ותהיה התמורה לכך כבדה ויקרה ככל שתהיה.

"כחנה וכחנה תאכל חרב" השיב הרחיק מרימנוב בנחישות עצומה "ויבוססו ההולכים מפרסיטיק ועד מושבו הראשונה של הרחיק מרימנוב (יש אמורים: מראווא ללעמבערג) עד ארכבותיהם בדם, ולבלד שיקיץ הקץ ויתבא הגאולה השלמה..."

באחת השבתות בשנת תקע"ג, והרחיק מראפשיץ ז"ע שובת במחיצת רבו הרחיק מרימנוב, נעה הרחיק מרימנוב ואמר בעת עריכת שולחנו הטוהר:

"היוי הדק היטב, ריבונו של עולם, הדק היטב!"

הרחיק מראפשיץ, אשר תיכף ומיד עמד על דעת רבו הקי, והבין כי מבקש הוא על החשת חבלי הגאולה במהירות, מלשון: הידוק, כתישה, למרות הקושי הרב הכרוך בכך, נעה וקרא:

"היטב הדק!"

כלומר, להיטב ולמתק את היחידוק, הכרוך בחבלי משיח, והוסף: "לשלוש ולרביעי לא שמענו, אילו יחסר, חלילה, עקב כך שליש או רביעי של יהודי, איננו רוצים לשמוע ממשיח".

ואולם הרחיק מרימנוב אחז בדרכו, ולא נעה לבקשת תלמידו, לחדול מתפילותיו לקירוב קץ הגאולה.

באותה שבת פגש גייס של הצבא על העיר רימנוב, ויהודים רבים, אבות לצד בנים, נתפסו ברחובות, הועלו על גולות, ונראה הקיפה את כל העיר מקצה, ובעוד הצדיק ותלמידיו מסובים אל שולחן השבת, החלה התיירה גדולה מכל צדו העיר אל עבר מעונו של הצדיק, של אמהות ונשים, הזועקות שבר ובוכות תמרורים על בניחן ועל בעלי געויריחן שנלקחו לצבא.

היה זה מחזה נורא, אשר זיעזע את המסובים עד שיתו נפשותיהם. אולם הרחיק מרימנוב התחזק והתגבר, כבש את יגונו בקרבו פנימה, ובקול חנוק מכאב אמר להמסובים: "אתם שומעים את בכיית הגופים, ואילו אני שומע את תחנוני הנשמות, החפצות כי נפעל בכל הכוחות לקרב את הקץ, ויהי מה".

המשך יבוא אי"ה

יסודי התורה

לברך "הששמה במעונו" בסיום מסכת

היה נראה לברך הששמה במעונו בסיום מסכת, דאין לך שמחה יותר לפני הקב"ה אלא שמחה ורינה של תורה, וכן הוריתי פעם אחת הלכה למעשה ונתבלבל השמחה במהומות גדולות ועל ידי סיבות קשות, ותליתי הסרחון בי שעברתי על דברי רבותי, שלא שמעו מעולם דבר זה. **ים של שלמה, בבא קמא סי' ל"ז**

לומר "מגדול" בסעודת סיום מסכתא

יש אומרים שגם בסעודת מוצאי שבת אומרים מגדול וכו', ולפי זה נראה שגם בסעודת חתן או סיום מסכתא יש לומר מגדול, כיון שיש הארה של מצוה. **קף החיים, סי' קפ"ט אות י"א**

לשתות יין בסיום מסכת

בפסוק יין ושכר אל תשת אתה וכו' (ויקרא י"ט). בתיבת "אתה" יש פסיק לפניו וכן לאחריו, ושמעתי מהרב הקדוש מוה"ר אריה לייביש שליט"א מבערזאן שפירש הפסוק בשם זקנו הרה"צ הקדוש מראפשיטץ זצוק"ל: "יין ושכר אל תשת אתה", היינו כשאתה לבדך תהיה בביתך ותרצה לשתות יין, אז בא הכתוב לזרז אותך שלא תשתה, רק מתי תוכל לשתות יין, "ובניך אתך", היינו כשתעשה שמחה נישואין לבניך, אז תוכל לשתות יין, וכן "בבואכם אל אהל מועד", היינו כשתעשו חנוכת הבית, אז תוכל לשתות יין, "ולא תמותו", היינו כשקיום מחליו יועשה סעודת הודאה, אז תוכל לשתות יין, "חוקת עולם לדורותיכם" חק זה מילה, כשתעשה ברית מילה אז תוכל לשתות יין, "ולא תהיה בן הקדוש ובין החול", היינו בקידוש וכן בהבדלה, אז תוכל לשתות יין, "ובין הטמא ובין הטהור", זה פורים, כי חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן שהוא טמא, לברוך מרדכי שהוא טהור, "ולחורות את בני ישראל את כל החוקים", היינו כשתעשה סיום הש"ס או סיום מסכתא, אז תוכל לשתות יין, אבל לא כשאתה לבדך בביתך. **טעמי המנהגים, עניני שבת דף קע"ב**

טעם לסיום מסכתא

כמו שבאיהו סיום מסכת, אזי גדול מאד השמחה ועושין סעודות גדולות, כמו שראינו באיזה אנשי מעשה אשר תורתם אומנותם, ובאמת לשמחה מה זו עושה, הלא כבר עברה המצוה היא. אבל הוא מנהג נכון, כמו שפירש"י על שמיני עצרת (במדבר כ"ט ל"ה) שקשה עלי פרידתכם, למה הדבר דומה, לשר אחד שהזמין את המלך עם כל שרי המלוכה על סעודה אחת, אחר הסעודה כשרצה המלך לנסוע לביתו אז אמר למלך קשה עלי פרידתך מומני על כן עצור עצמך עוד בכאן בכדי שלא יפרדו איש מעל אחיו, והוא הדין כאן, לפיכך נקרא שמיני עצרת, לפי שכל ימי החג מקריבים כמה פרים וכמה אילים, על זה אנו עושים שמיני עצרת בכדי לעצור עוד השמחה. וזוהי הטעם גם כן בסיום מסכת. **קדושת לוי, שבועות ד"ה אופן**

מנהג ישראל תורה

כסא דברכתא (כז)

נוס של הבדלה

הבדלה על היין מדברי סופרים

מדברי סופרים לקדש על היין, ולהבדיל על היין. (רמב"ם פרק כט הי"ז)

המבדיל על היין נקרא קדוש ונעשה סגולה

רבי צדוק אומר כל מי שאינו מבדיל על היין במוצאי שבת, או שאינו שומע מאחרים המבדילין, אינו רואה סימן ברכה לעולם, אבל המבדיל על היין, או שומע מאחרים שמבדילין, הקב"ה קוראו קדוש ועושהו סגולה, שנאמר והייתם לי סגולה מכל העמים וכו' ואומר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. (טור, סי' רצ"ז)

נראה לי מפני ששבת שקולה כנגד כל המצוות, וכדלעיל סי' רמ"ב, וכשאנו מבדיל בין שבת לחול כתיקונה, נראה כאילו אין לו הפרש בין יום שבת לימי החול, אי נמי דורש אסמכתא דקרא, כתיב הכא והייתם לי סגולה מכל העמים, וכתיב התם בהבדלה ואבדיל אתכם מכל העמים, ודורש העמים העמים דבשכר הבדלה של שבת, המה סגולה וגוי קדוש, ויותר נראה לפרש שהאומר בהבדלה בין ישראל לעמים, נראה שהוא עצמו מעיד על מעלה יתירה שיש בישראל שהבדיל אותם מן האומות, הלכך נקרא קדוש וסגולה, שזהו תכלית ההבדלה שהבדיל בין ישראל לעמים. (פרישה אות י"ד)

הבדלה על היין מסוגל לבנים

אמר ר' חייא אמר ר' יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבת חוין ליה בנים זכרים, דכתיב להבדיל בין הקדוש לבין החול, וכתיב התם להבדיל בין הטמא לבין הטהור, וסמך ליה אשה כי זוריע וילדה זכר, ר' יהושע בן לוי אומר בנים ראויים להוראה, דכתיב להבדיל ולהורות. (נמי שבתות, דף י"ח ע"ב)

הבדיל בעצמו מסוגל להנצל מגוויים

הנחיצו בעל ערוגות הבושם ז"ל אמר לתלמידיו טרם הגיע זמן בואם לעמוד על הביקור בשביל עבודת הצבא, שיזוהרו שבמוצאי יקשו כל אחד מהם הבדלה לבדו, ולא לשמוע מהשי"ן המבדיל או מהבעה"ב כי הוא סגולה להינצל מידי גוים. (אסף בתב)

בכלל כוס של ברכה היא

קידוש והבדלה בכלל כוס של ברכה הם. (בית יוסף)

להיזהר בה בכל הלכות כוס של ברכה

וצריך להיזהר בכוס של הבדלה בכל הדברים שצריך לזוהר בכוס של קידוש ושל ברכת המזון. (שולחן ערוך הרב)

להבדיל על שיירי כוס של קידוש

ואמר ר' יוחנן שלשה מנחלי עולם הבא, הדר בארץ ישראל, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והמבדיל על היין במוצאי שבת, והוא דשייר מקידושא לאבדלתא. (נמי פסחים ק"י"ט)

שלא למזוג כוס של הבדלה במים

אין להטיל מים בכוס של הבדלה בשום אופן, וכמ"ש בספר ב"י בשם ר"י גיקטליא ז"ל. (שער הכוונות)

מתוק הכוס הוא ע"י ההדס

ויהיה מאוד שלא למזוג כוס הבדלה במים, כי מתוק הכוס עתה, לא ע"י מים שהיא חסד, אלא על ידי הדס, שהיא תפארת. (סידור ר' שבת)

הסוברים שכן צריך למזוג במים

וסוד היין בגבורה וכו', ויקרא טוב כשימזוג במים מצד החסד ששם הטוב, ולכן הנהגתי בביתי בקידוש והבדלה ובכל מן ברכה שהיא על היין, ליצוק בתוכו בגי פעמים לפחות ג' טיפין במים. (מעבר יבק)

מוסדות יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מן אדמו"ר שליט"א

מזל טוב

באותות כבוד ויקר וברנשי נול ושמחה, הננו משתנים בזה ברכותינו ואחולינו, אל מול ירושלים אנ"ש פניה"ק.

הר"ר יוסף צבי שישיא הי"ד

ואביו הרה"צ צבי אלימלך פעלבערבוים שישיא

לרגל הולדת בתו - נכדתו

היקדוסיא רבא" בבית מדרשינו "ברך משה"

הר"ר משה יודא ניימאן הי"ד

לרגל הולדת בתו

היקדוסיא רבא" בבית מדרשינו "ברך משה"

מוסדות יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מן אדמו"ר שליט"א

פרייליכע מעלדונג

דערמיט ווילן מיר מודיע

פאר אלע חשוב'ע קינדער הע"י

אז עס וועט איה פארקומען א

מסיבת קבלת פנים

לכבוד אונזער חשובער גאסט

הרה"ח ר' יעקב יוחנן קליין הי"ו

פון די מנהלי מוסדות יטב לב פון ניו יארק

מוצש"ק תיכף נאך תפילת מעריב - אין זאל "שמח תשמח"

מיט די באטייליגונג פון אלע קינדער

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מן אדמו"ר שליט"א

פעדיק ר' ורש"ל'ם תוכניא

ברכת מזל טוב

באותות כבוד ויקר וברנשי נול ושמחה, הננו משתנים בזה ברכותינו ואחולינו, אל מול ירושלים אנ"ש פניה"ק.

הר"ר יוסף צבי שישיא הי"ד

ואביו הרה"צ צבי אלימלך פעלבערבוים שישיא

לרגל הולדת בתו - נכדתו

היקדוסיא רבא" בבית מדרשינו "ברך משה"

הר"ר משה יודא ניימאן הי"ד

לרגל הולדת בתו

היקדוסיא רבא" בבית מדרשינו "ברך משה"

נוס של ברכה

בגילה ורוח, בשמחה וששון, אפתח פי ושפתותי, לשגור את ברכותי, קדם ידויד הנחמד, בקירות ליבי נצמו, איש החסד ורב פעלים, שמו משבחים ומהללים, ת"ה.

מוה"ר ישראל מרדכי

פעלבערבוים שליט"א

לרגל שמחת הולדת נכדתו

ה"ה ונרונה רב נחם הקדושה מל"ה

עוד ישמע בערי יהוד"ה

בשורות אחרות, ובשרי ידויד, רגשי הלב נביע, רב ברכות להשפע, אל ידויד הקר החביב, זר זה לו סביב, עסק בתורת משיח בניעמים, מעטר במדות שמנו חמים, ידאת שמים על פני חופפת, תפארת שבתפארת, היה

הר"ר משה יודא ניימאן הי"ו

לרגל הולדת בתו למזל טוב

מן השמים יבונן, בשמחה ונחת ככל הצורך, וישמע בביתו ששון ושמחה כל הימים, עדי נזכה לתשועת עולמים, בביתא משיח הולך במים.

ברכת מזל טוב

מעמקא דליבא, ובכל לעוון על חיבה אברך את ידויד המפואר. שמו נודע לצורך. פאר המעלות והמדות, תורה עבודה ונמה אצלו צמודות, עשות חסד כל מנגותו, כשמו כן תהילתו, כשת.

הר"ר גבריאל חיים צבי

פעלבערבוים הי"ו

לרגל הולדת בתו למזל טוב

ה"ה שייזכה לגדלה עד תורתה והיראה הסלולה

מוה"ר יעקב יוחנן קליין הי"ו

עמוד התווך ומראשי הנהלת מוסדות יטב לב בארה"ק

לרגל בואו בשיערי עייה"ה ת"ו

זאת הברכה נבדך את מעיב, שתתברך ככרת יעקב, ויהן ק"ד אלוקים טעל השמים ומשני הארץ, נולדת יעקב תוריש בלי מצרים נולדת, ישגבך עם אלוקי יעקב, ומשני מעל תתברך בכל הברכות האמורות בתורה כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב, אמן.

פ"ד המדרמים פניו בתורה

הנהלת המוסדות